

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

fundația pentru
parteneriat

Centrul de
Resurse pentru
Comunitățile
de Romi

Cetățenie activă și drepturile omului București, 26 iunie 2013 - Raport de eveniment -

Prezentul raport reprezintă un rezumat al prezentărilor și discuțiilor purtate pe parcursul sesiunii tematice, precum și concluziile rezultate în urma atelierelor desfășurate în partea a doua a evenimentului.

Introducere

Sesiunea tematică **Cetățenie activă și drepturile omului** a fost organizată de către Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile în București, în cadrul programului de finanțare Fondul ONG în România.

Obiectivul general al Fondului ONG în România este “sprijinirea dezvoltării societății civile și consolidarea contribuției la justiția socială, democrație și dezvoltare durabilă” și va contribui la obiectivele generale ale Mecanismul Financiar al SEE de a reduce disparitățile economice și sociale în Spațiul Economic European și de a întări relațiile bilaterale între România și statele donatoare Islanda, Liechtenstein și Norvegia.

Sesiunea din data de 26 iunie s-a axat pe clarificarea și identificarea de posibile abordări ale domeniilor cetățeniei active și drepturilor omului. Participanții la acest eveniment au fost reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale ce activează în domeniul drepturilor omului.

Evenimentul a fost structurat în două părți. În prima parte a evenimentului au fost susținute o serie de prezentări menite să creeze o perspectivă mai largă a domeniilor cetățeniei active și a drepturilor omului, atât din punct de vedere al Uniunii Europene cât și din punct de vedere al realităților și oportunităților la nivel național. În acest context, doamna Monica Loloiu - Asistent Raportor Politic la Reprezentanța Comisiei Europene în România, domnul Csaba Ferenc Asztalos, președinte al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și domnul Marian Panait, coordonatorul național al campaniei No Hate Speech, au prezentat oportunitățile europene și naționale ce pot contribui la identificarea de noi abordări în domeniile mai sus menționate. A doua parte a sesiunii tematice s-a bazat pe contribuția participanților la construirea tematicilor de discuție. În acest sens a fost organizat un open space, în cadrul căruia participanții au propus și discutat diverse teme în domeniile cetățeniei active și a drepturilor omului.

Secțiunea 1. Sesiune plenară

Cetățenia europeană – drepturile tale, viitorul tău, Monica Loloiu - Asistent Raportor Politic la Reprezentanța Comisiei Europene în România

Prezentarea s-a axat pe conceptul de cetățenie, statisticile ce stau la baza reglementării acestuia la nivelul Uniunii Europene și instrumente ce stau la dispoziția cetățenilor pentru consultare.

Ce înseamnă cetățenia? Pe lângă libera circulație, cetățenia se referă și la dreptul de a alege sau de a fi ales în cadrul alegerilor europarlamentare, dreptul de a depune petiții, de a adresa întrebări Parlamentului, de a beneficia de ajutor consular, de a iniția o politică europeană (în condițiile în care se strâng minim 1 milion de semnături din cel puțin 7 state membre UE) etc.

Pe data de 9 mai 2012 s-au facut publice datele referitoare la consultarea cetățenilor cu privire la drepturile lor. Doar 51% dintre români se simt cetățeni europeni. Media europeană este de 63%. În statele nordice procentul ajunge la peste 80%.

Anul 2013 este Anul European al Cetățeniei, deoarece se împlinesc 20 de ani de când a început să fie folosit conceptul de cetățenie. Anul 2013 a fost declarat Anul European al Cetățeniei Active și din prisma încurajării cetățenilor pentru a participa la alegerile europene din anul 2014.

Alegerile europene din anul 2014 constituie o provocare. S-a constatat că la ultimele alegeri europarlamentare, mai puțin de 50% dintre cetățenii europeni intervievați au votat. De asemenea, mai puțin de 30% cred ca aceste alegeri vor avea un impact asupra vieții lor.

Consultările și dezbaterile realizate până în prezent de către statele membre ale Uniunii Europene s-au axat mai mult pe teme naționale și mai puțin pe cele europene (peste 80% dintre acestea sunt dezbateri naționale).

Primul raport al Comisiei Europene asupra cetățeniei a fost lansat în anul 2010. Au fost prezentate cele 25 de rezultate ale acestui raport. Unul dintre acestea îl reprezintă serviciul "Europa ta – Consiliere" - un serviciu al UE care oferă consultanță publicului, prin intermediul unei echipe de consilieri juridici.

În noul raport asupra cetățeniei, lansat în aprilie 2013, se abordează 12 noi acțiuni pentru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor UE, structurate pe 6 domenii cheie:

- Înlăturarea barierelor pentru lucrători, studenți și stagiați în UE
- Reducerea birocrăției din Statele Membre
- Protejarea persoanelor celor mai vulnerabile din UE
- Eliminarea obstacolelor care împiedică cumpărăturile în UE
- Informații adaptate și accesibile în cadrul UE
- Participarea la procesul democratic al UE

Abordări practice a domeniului drepturile omului - Csaba Ferenc Asztalos, președinte al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)

Prezentarea domnului Asztalos s-a axat pe transpunerea conceptelor "drepturile omului" și "cetățenie activă" în termeni practici și modalități de introducere a acestor principii în cultura cetățeanului.

În cadrul prezentării au fost atinse următoarele subiecte:

- Lipsa datelor în problematica drepturilor omului. Cum măsurăm dacă s-a schimbat ceva în ultimii 11 ani? Am reușit să identificăm mai multe probleme, să aducem în opinia publică mai multe cazuri. Aceste date / informații trebuie cuantificate.
- Elaborarea unor reguli sau proceduri pentru instituții publice, menite să pună în practică respectarea drepturilor omului în activitatea curentă a acestora. Mai mult, este necesară identificarea potențialelor lipsuri existente la nivelul autorităților publice locale și/sau centrale cu privire la transpunerea activă în practică a respectării drepturilor omului și convingerea acestor structuri că prin cunoașterea și aplicarea lor pot oferi servicii mai bune pentru cetățeni.
- Identificarea interesului personal al cetățenilor.
- Pe lângă grupurile vulnerabile atinse direct de acțiuni ce nu respectă drepturile omului, trebuie acționat și asupra prejudecăților și stereotipurilor existente la populația majoritară. Trebuie să învățăm discutăm despre lucruri dificile în societate, să formăm o cultură a dezbaterii. Prejudecățile pot fi doborâte dacă vorbim despre ele. Cum ne obișnuim să dezbaterem diverse subiecte delicate, de tipul: orientare sexuală, natalitate, persoane cu HIV, etc.?
- Campaniile media și libertatea de exprimare. Până unde se merge în abordarea subiectului nerespectarea drepturilor omului? Atenție la campaniile de teasing, unele dintre acestea pot avea un efect exact opus celui scontat dacă nu se ține cont de realitatea din societatea

românească (de ex. în România, care e pe locul 2 la violența domestică în UE, ar fi inoportună o campanie al cărei teasing propăvăduiește violența domestică în ideea de a crea un val de susținere pentru Campania propriu-zisă în care se combate acest tip de violență).

1. Campania No Hate Speech Movement – Marius Panait, coordonator național al Campaniei No Hate Speech

Prezentarea a clarificat conceptul de **discurs instigator la ură (hate speech)** și a oferit câteva soluții cu privire la abordarea acestui concept în activitatea actuală a ONG-urilor care lucrează în domeniul recunoașteri și promovării drepturilor omului.

Discursul instigator la ură, așa cum este definit de Consiliul Europei, cuprinde toate formele de exprimare care răspândesc, instigă, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, anti-semitismul sau alte forme de ură pornite din intoleranța, inclusiv naționalismul agresiv, atitudinea discriminatorie și ostilă față de minorități, migranți și persoanele de origine imigrantă.

De asemenea, a fost prezentată inițiativa Consiliului Europei - Campania No Hate Speech Movement, ce încurajează promovarea antidiscriminării în rândul tinerilor, prin campanii foto, mesaje, articole, etc. Mai multe detalii: <http://www.nohatespeechmovement.org/>.

Secțiunea 2 – Open Space

Partea a doua a sesiunii tematice a fost organizată, la rândul ei, în două sesiuni: în prima a fost prezentat programul Fondul ONG din punct de vedere al finanțatorilor, obiectivelor, temelor orizontale, ariilor tematice și a rezultatelor așteptate, iar cea de-a doua parte a fost dedicată unei serii de discuții de tipul open space în cadrul cărora participanții au propus și dezbătut subiecte de interes pentru tematica sesiunii.

Subiectele de discuție au fost următoarele:

a. Implicarea tinerilor în viața comunității – dreptul și accesul la educație și participare activă

- Cine și cum face educația?
- Aportul familiei în școală
- Mecanisme (politici publice) de întărire a cetățeniei active prin educație școlară?
- Pe cine educăm? Cum educăm? Educatorii și părinții
- Cum se implică ONG-urile în adaptarea programelor la piața muncii?
- Cum este stimulat un tânăr să se implice în viața comunității?
- Rolul modelelor și a exemplelor concrete
- Cum pot elevii să participe activ la propria lor formare în școală?

b. Date deschise

- 3 lucruri despre datele deschise: pot fi accesibile fără un cost, pot fi transformate fără impedimente din partea autorului și pot fi modificate ulterior.
- Promovarea datelor deschise: platforme ca exemple de proiecte bazate pe date deschise (Harta politicii, Despre Sate, Bani Pierduți) – încurajează transparența și buna guvernare
- Legi și parteneriate: legea 544 – pentru accesul la date, legea 109 – pentru reutilizarea datelor, Open Government Partnership – există un plan de implementare, dar foarte puține puncte atinse. Utilizarea legilor => transparența. Nerespectarea acestora ar trebui să ducă la sancțiuni, o abordare bottom-up – mișcări, proiecte care utilizează aceste date și le dau mai departe către autorități.

c. Metode de atragere și motivare a voluntarilor

- Educație în școli
- Curriculum la decizia școlii
- Acțiuni de binefacere
- Recompensare
- Schimbare de mentalități
- Probleme locale / Voluntari locali
- Colaborare companii / CSR
- Parteneriat cu: instituții locale sau companii publice și private pentru promovarea activităților de voluntariat și/sau modalităților de implicare
- Voluntarul lunii ca activitate de motivare pentru cei care se implică în activitățile organizațiilor
- Acțiune la nivel național de promovare a voluntariatului inclusiv prin promovarea și conștientizarea asupra legii voluntariatului

d. Conștientizarea drepturilor omului la nivelul grupurilor vulnerabile și a autorităților

- discuția de grup s-a centrat pe ideea construirii unui program integrat pentru prevenirea infracționalității din zona grupurilor vulnerabile cu implicarea ONG-urilor, autorităților publice alți factori interesați.

e. Educarea membrilor comunității despre dezavantajele persoanelor cu dizabilitati

- Sesiuni de informare
- Implicarea autorităților în activități de „economie socială” pentru sustenabilitate
- Implicarea artiștilor și metodelor artistice pentru realizare de evenimente publice de sensibilizare și conștientizare a situației reale

f. Mobbing-ul

- Mobbing-ul – o serie de acțiuni de intimidare la locul de muncă ce au ca scop înlăturarea persoanelor respective din colectiv sau de la locul de muncă (poate fi șef – subordonat sau între colegi)
- Ce se poate face: sesiuni de informare, introdus în curriculum din cadrul universităților sau masterelor un curs de mobbing – mai ales pt cei de ce se specializează în HR, servicii de consiliere psihologică, juridică, orientare profesională.

g. Violența de gen

- Prevenție: nu se dorește combaterea violenței prin violență, ci prin informare; coaliții de ONG-uri; educare, training și consiliere în cadrul instituțiilor publice; studii de caz. Se pot utiliza date statistice, se pot organiza campanii de advocacy
- Intervenție: telefonul verde, găsire loc de muncă (parteneriate cu AJOFM-uri) pentru a ieși din mediu etc.